

Het blauwe bord

Het blauwe bord is bedoeld om duidelijk te maken hoe tegemoetkomende schepen elkaar veilig kunnen passeren. Op de rivieren ontmoeten grote schepen elkaar met of zonder blauw bord.

In Nederland gelden verschillende reglementen. Voor de grote rivieren zijn het er twee: het Rijnvaartpolitie reglement (RPR) en het Binnenvaartpolitie reglement (BPR).

In deze brochure wordt uitgelegd hoe kleine schepen het beste met het blauwe bord van grote schepen kunnen omgaan. Voor Boven-Rijn, Pannerdensch Kanaal, Neder-Rijn, Lek en Waal staat dit in art 6.04 RPR beschreven. In art. 6.05 BPR wordt dit voor de Geldersche IJssel en Maas geregeld.

Definities

Groot schip = een schip langer dan 20 meter

Klein schip = een schip korter dan 20 meter

Ontmoeten = naderen op tegengestelde koersen

Opvaart = tegen de stroom van de rivier invaren

Afvaart = met de stroom van de rivier meevaren

Uitwijken = van koers veranderen

Bakboord op bakboord = een ontmoeting van schepen waarbij de bakboord zijanten van de schepen elkaar als het ware zien ('s nachts rood-op-rood)

Stuurboord op stuurboord = een ontmoeting van schepen waarbij de stuurboord zijanten van de schepen elkaar als het ware zien ('s nachts groen-op-groen)

Rechter- en linkeroever:

Als je stroomafwaarts (dus met de stroomrichting mee) kijkt, is de rechteroever aan stuurboord (rechts van je). De linkeroever is dan aan bakboord (links van je). De termen linker- en rechteroever worden vaak gebruikt in het marifoonverkeer.

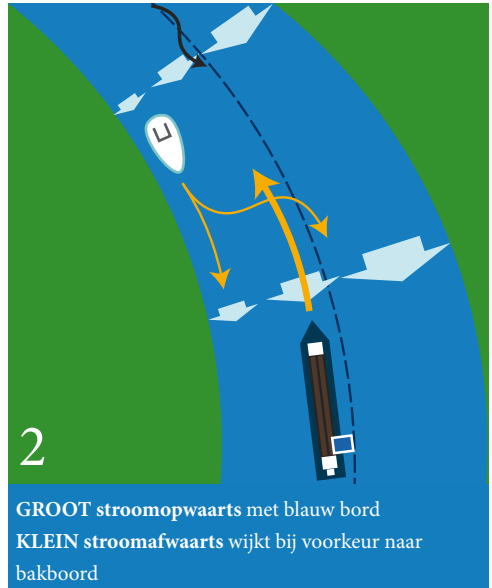
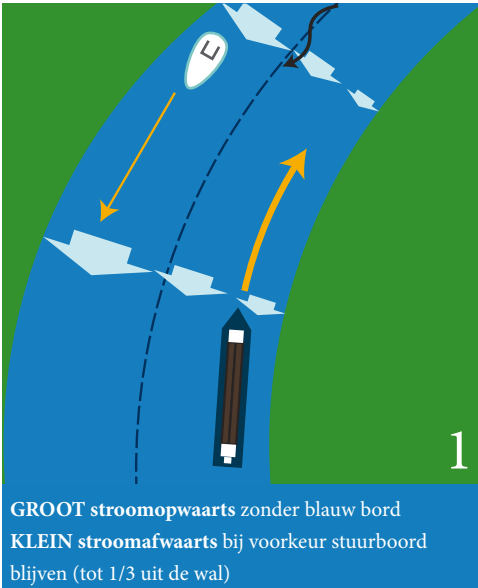
Grote schepen

Op de grote rivieren mogen grote schepen zowel stuurboordwal als bakboordwal varen. Op deze rivieren staat vaak een sterke stroom. In de buitenbocht is dan de sterkste stroom, daarom mag een groot schip in de opvaart in de binnenbocht gaan varen.

Het grote schip in de afvaart zal dan de buitenbocht kiezen (met meer stroom mée). Grote schepen steken dus herhaaldelijk over van de ene naar de andere oever.

Let op: diepgeladen schepen die voldoende motorvermogen hebben kiezen opvarend soms wel de diepere buitenbocht.

Afvarend klein versus opvarend groot (zie afbeelding 1 en 2)

Een opvarend groot schip moet een geschikte weg vrijlaten voor de afvaart. Die geschikte weg kan aan bakboord of aan stuurboord van het opvarend schip zijn.

Als klein schip kun je in de meeste gevallen voor een opvarend groot schip met blauw bord het beste naar bakboord uitwijken en 'stuurboord op stuurboord' ontmoeten. Let daarbij wel goed op schepen die je van achteren met meer snelheid naderen. Minder zo nodig snelheid om dat schip zo snel mogelijk voorbij te laten.

Blijf op de Waal en Boven-Rijn niet onnodig midden in de rivier varen. Kies voor de stuur- of bakboordoever. Op de overige (smallere) rivieren is varen op een derde deel van de totale vaarwaterbreedte uit stuurboordwal aan te bevelen, omdat je vanuit die positie het snelst de juiste beslissing kan nemen: naar stuurboord of naar bakboord uitwijken.

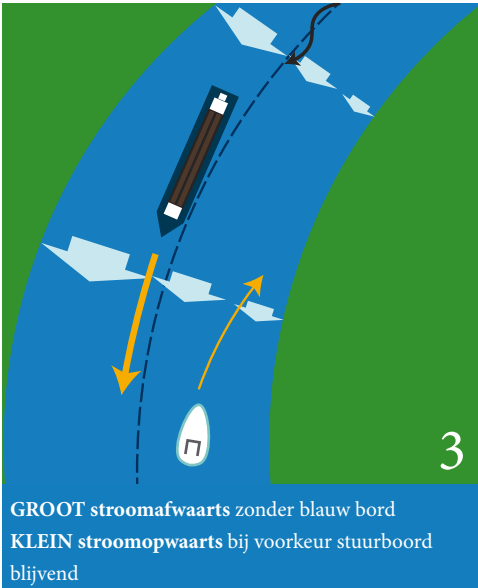
Soms laat de opvaart voor een afvarend klein schip aan beide zijden voldoende ruimte. Dan kun je ervoor kiezen dit schip "bakboord op bakboord" te ontmoeten.

Opvarend klein versus afvarend groot (zie afbeelding 3 en 4)

Een opvarend klein schip moet voorrang verlenen aan een afvarend groot schip. Het afvarende grote schip zal meestal voor de buitenbocht kiezen. Het kleine schip moet hiermee rekening houden bij het uitwijken. Het uitwijken moet overdreven duidelijk gebeuren zodat het grote schip ziet wat het kleine schip doet.

Groot onderling samen met klein (zie afbeelding 4)

Als een opvarend groot schip kiest om over te steken naar de bakboordwal, dan wordt de afvaart 'stuurboord op stuurboord' ontmoet. Om dit duidelijk te maken toont het opvarende grote schip een blauw bord met wit helder rondom schijnend flikkerlicht. Het afvarende grote schip toont als antwoord een blauw bord en ook zo'n licht om aan te geven dat hij de bedoeling van het opvarend schip begrijpt en gaat voldoen aan dit verzoek. Klein is verplicht voorrang te verlenen aan beide grote schepen. Bij voorkeur door te voldoen aan wat gevraagd wordt (dus 'stuurboord op stuurboord met het afvarend grote schip'). Daarbij zit het opvarende grote schip voor klein in de weg!

Opvarend klein versus afvarend klein

Kleine schepen op tegengestelde koersen moeten bij gevaar voor aanvaring voor elkaar naar stuurboord uitwijken.

In de praktijk...

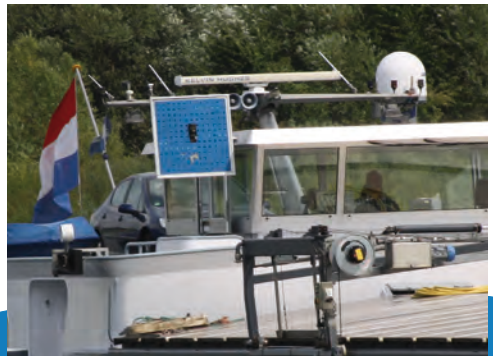
Het wordt ingewikkelder bij meer dan twee schepen, groot en/of klein. Neem bij twijfel via de marifoon contact op met elkaar en maak duidelijke afspraken. Kijk altijd goed om je heen wanneer je uitwijkt. Een schip kan sneller bij je zijn dan gedacht, omdat de snelheid van een tegenligger moeilijk is in te schatten.

Samen door de bocht

In enkele bochten op de Waal heeft Rijkswaterstaat in overleg met het Watersportverbond en de Koninklijke BLN-Schuttevaer een aantal aanvullende vaargeulen voor kleine schepen gerealiseerd. In de daarvoor geschikte bochten is achter de hoofdbetonning zogenaamde "recreatiebetonning" aangebracht. Deze vaargeulen bieden de mogelijkheid om in die bochten de grote en kleine schepen van elkaar te scheiden, zodat ze niet in elkaars vaarwater varen. Grote schepen mogen ook in betreffende vaargeulen varen. Dat wordt afgeraden, maar het is niet verboden!

Nevengeulen

Tussen de brug van Beneden-Leeuwen en Varik zijn, waar vroeger kribben lagen, zogenaamde 'langsdammen' gelegd. Hierdoor zijn nevengeulen gerealiseerd, primair bedoeld voor een betere waterafvoer. Bij voldoende waterdiepte (zichtbaar via een digitaal bord) mogen kleine schepen in die nevengeulen gaan varen. De schipper moet zelf voldoende kielspeling berekenen. Met verkeerstekens wordt aangegeven of het doorvaren al dan niet is toegestaan. Er is dan éénrichtingverkeer.

Aanbevelingen voor het varen op stromende rivieren

Zorg er in ieder geval voor dat je goed zichtbaar bent. Bijvoorbeeld door middel van een vlag die je zo hoog mogelijk voert. Een goed geplaatste radarreflector maakt je beter waarneembaar op het radarscherm van de grote schepen. Ook hier geldt: kijk regelmatig achterom, vaar een duidelijke koers en blijf uit de dode hoek van grote schepen. Steek alleen het vaarwater over als dit veilig kan. Overweeg de aanschaf van een marifoon. Deze uitrusting draagt bij aan je veiligheid.

Zorg voor een betrouwbare motor

Op de grote rivieren is bijna altijd golfslag aanwezig. Daardoor ontstaat het risico dat de motor afslaat, bijvoorbeeld door het loswoelen van bezinksel of condenswater in de tank. Het is daarom belangrijk om met een schone brandstoftank en schone filters te varen. Hiermee voorkom je dat de motor stilvalt, wat op vaarwegen met beroepsvaart grote gevolgen kan hebben. Ook is het verstandig je ankergerie gebruiksklaar te hebben.

Disclaimer: De makers hebben deze selectie van voorbeelden zorgvuldig samengesteld. De vaarweggebruiker blijft echter zelf verantwoordelijk voor een veilige vaart. Je kunt geen rechten ontleen aan de inhoud van deze brochure. In alle gevallen wordt verwezen naar de letterlijke tekst van de geldende reglementen. De Stichting Waterrecreatie Nederland sluit als uitgever van de 'Varen doe je Samen!'-brochures aansprakelijkheid voor schade en/of letsel als gevolg van het gebruik van deze uitgave uit.

Colofon

Het project 'Varen doe je Samen!' heeft als doel de risico's te beperken voor beroeps- en recreatievaart op dezelfde vaarweg. Tal van partijen werken samen in het project: ANWB, Koninklijke BLN-Schuttevaer, Havenbedrijf Amsterdam N.V., Havenbedrijf Rotterdam N.V., HISWA Vereniging, KNRM, Rijkswaterstaat, Platform Waterrecreatie, de Provincies, Reddingsbrigade Nederland, Sportvisserij Nederland, Stichting Waterrecreatie Nederland, Unie van Waterschappen, Watersportverbond.

Uitvoering

Waterrecreatie Nederland, Postbus 37111, 1030 AC Amsterdam
info@varendoejesamen.nl / www.varendoejesamen.nl
Internationale informatie vind je op: www.safeboating.eu

Vragen? Of nieuwsgierig naar andere aandachtspunten voor veiligheid op het water? Kijk op www.varendoejesamen.nl
De website van 'Varen doe je Samen!' werkt ook goed op een smartphone.

Anderen wateren

NB.1: In de meeste gevallen is het buiten de hierboven genoemde grote rivieren raadzaam om zoveel mogelijk stuurboordwal van het vaarwater te houden. Op sommige wateren is dat voor een klein schip zelfs verplicht, zie hiervoor BPR art.9.04 lid 2 en bijlage 15a.

NB.2: Op de BPR-wateren buiten Geldersche IJssel en Maas is de hoofdregel bij ontmoeten 'bakboord op bakboord'. Een groot schip mag daar slechts in bijzondere gevallen (artikel 6.04a lid 2 BPR) van afwijken. Ook dan moet het kleine schip 'bij voorkeur' reageren op blauw bord en wit flikkerlicht.

Opgelet: Een klein schip mag zelf nooit een blauw bord met een wit flikkerlicht tonen, ook niet als antwoord.

